

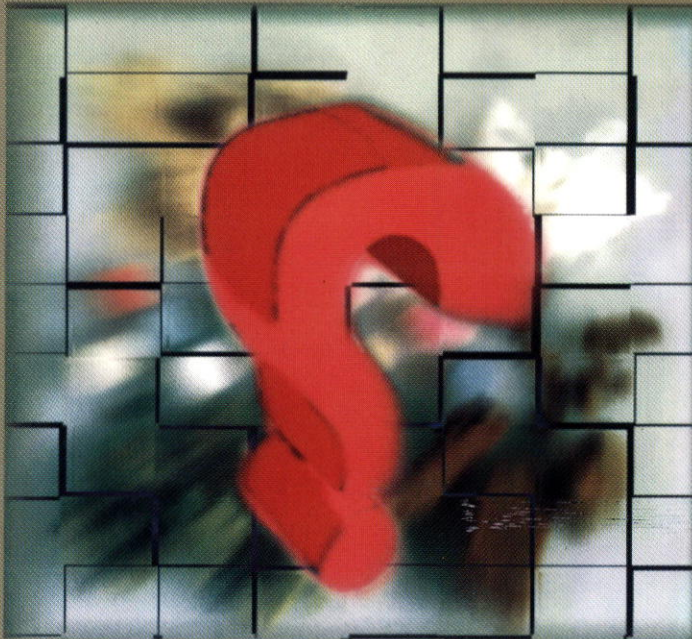

کتابخانه و اسناد ملی ایران

درباره انواع مواد اعتیادآور چه می دانید؟

۵

«راهنمای والدین»

آزاده اولیایی

سرشناسه:	اولیایی، آزاده، ۱۳۵۷
عنوان و نام‌پدیدآور:	درباره انواع مواد اعتیادآور چه می‌دانید؟
مشخصات نشر:	نویسندگان آزاده اولیایی، ماریت قازاریان، شبنم میربیگی.
مشخصات ظاهری:	تهران: سازمان بهزیستی کشور، اداره کل روابط عمومی، ۱۳۸۹.
شابک:	۱۶ص مصور رنگی.
وضعیت فهرست‌نویسی:	۵-۷۰-۷۰-۵۵۱۷-۶۰۰-۹۷۸
موضوع:	فیپا
موضوع:	مواد مخدر
موضوع:	اعتیاد - عوارض و عواقب آن
موضوع:	مواد مخدر - مصارف درمانی
شناسه افزوده:	قازاریان، ماریت، ۱۳۴۵
شناسه افزوده:	میربیگی، شبنم، ۱۳۵۲
شناسه افزوده:	سازمان بهزیستی کشور، اداره کل روابط عمومی
رده‌بندی کنگره:	۱۳۸۹ ۴ د ۴ الف / ۵۸۰۱ HV
رده‌بندی دیویی:	۳۶۲/۲۹۳
شماره کتابشناسی ملی:	۲۰۸۷۵۶۷

انکارات سازمان اسناد و کتابخانه ملی

درباره انواع مواد اعتیادآور چه می‌دانید؟

نویسندگان: آزاده اولیایی، ماریت قازاریان، دکتر شبنم میربیگی

ناشر: سازمان بهزیستی کشور

مجری: روابط عمومی و امور بین الملل

طراح گرافیک: مؤسسه ارتقای سلامت ایرانیان

چاپ دوم: ۱۳۹۳

شمارگان: ۵۰۰۰

قیمت: اهدایی

ناظر فنی چاپ: کامران مجیدی مهر

پیشگفتار

«شکرتراحمه و «وابستگی» را می‌شناسد»

«اعتیاد»، یعنی وابستگی به مواد و «وابستگی» یعنی تمایل شدید فرد به ادامه مصرف یک ماده.

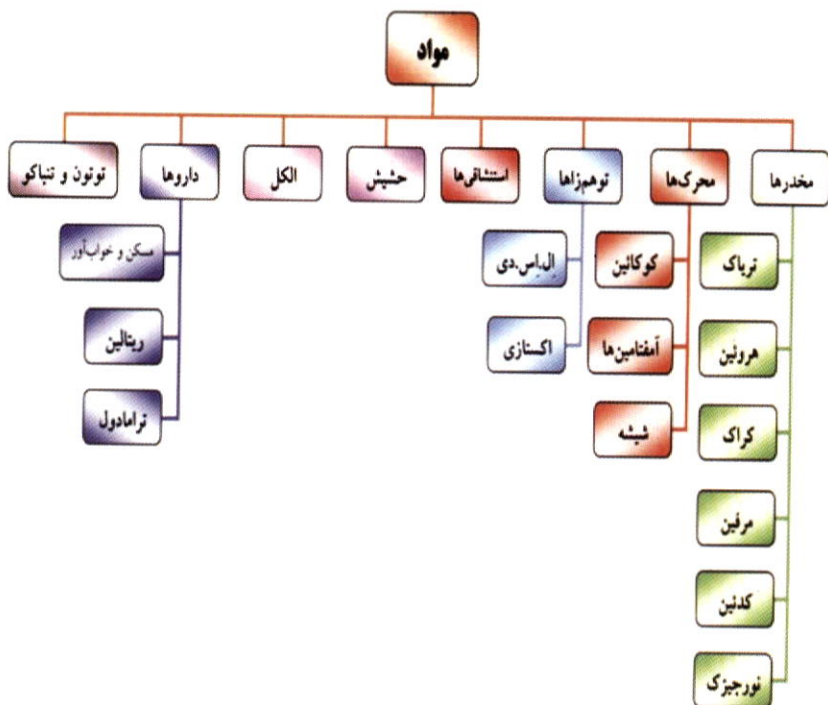
«علایم عصبی» مصروفه‌ها را می‌شناسد»

علایم عدم مصرف مواد، علایم ناراحت‌کننده‌ای است که بر اثر کاهش یا قطع (ناگهانی) ماده مصرفی پیدا می‌شود.

«مواد اعتیادآور» را می‌شناسد»

«مواد اعتیادآور»، شامل همه ترکیباتی است که باعث تغییر کارکرد مغز به صورت افسردگی، عصبانیت یا اختلال در قضاوت و شعور شود. به عبارت

دیگر هر نوع ماده‌ای که مصرف مکرر آن وابستگی یا اعتیاد ایجاد کند و قطع آن برای فرد چه از نظر جسمی و چه از نظر روحی دردآور باشد، ماده اعتیادآور به‌شمار می‌آید.

انواع مواد اعتیاد آور کدامند؟

★ مخدرها

تریاک

تریاک از گیاهی به نام خشخاش به دست می آید. منشأ هروئین، مورفین، کدئین همین ماده است. تریاک به رنگ قهوه‌ای تیره و به شکل خمیر است که بوی شبیه آمونیاک یا ادرار مانده دارد. شیوه مصرف تریاک به صورت تدخین، خوراکی و تزریقی است و رایج‌ترین آن به شیوه تدخین می‌باشد.

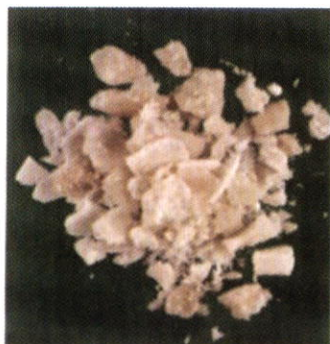
هروئین

هروئین خطرناک‌ترین ماده به دست آمده از تریاک است. اعتیاد به آن بسیار قوی و خطرناک است و مصرف آن وابستگی شدید جسمی و روانی ایجاد می‌کند. به شکل پودر بسیار نرم و سفیدرنگی است که می‌تواند در رنگ‌های قهوه‌ای کم‌رنگ نیز باشد.

شیوه مصرف هروئین به صورت تدخین، انفیه و تزریق است. مصرف آن به روش تزریق، یکی از راه‌های انتقال بیماری ایدز و هپاتیت می‌باشد.

کراک

کراک که به نام کراک افغانی معروف است، همان هروئین غلیظ شده است که عوارض آن به مراتب از هروئین بیشتر است.

شیوه مصرف کراک به صورت انفیه، تزریق و تدخین است.

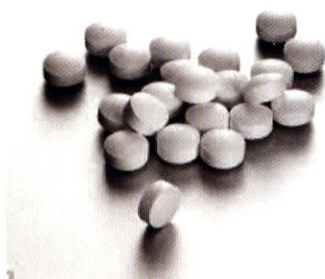
مرفین

مرفین از مشتقات تریاک است. پودری سفید یا کرم، تلخ‌مزه و بی‌بو است.

شیوه مصرف مرفین به صورت آمپول است که مورد مصرف پزشکی قرار می‌گیرد.

مرفین داروی ضد درد است و برای تسکین دردهای شدید به کار می‌رود.

کدئین

ماده سفیدرنگی است که به صورت ترکیب با استامینوفن، آسپیرین یا شربت‌های ضد سرفه مورد استفاده معتادان قرار می‌گیرد. مصرف مکرر و بدون دلیل و یا به بهانه‌های بی‌مورد این قرص‌ها، نشانه‌ای از اعتیاد به این مواد می‌باشد.

شیوه مصرف کدئین به صورت خوراکی می‌باشد.

نورجیزک

نورجیزک نام تجاری بوپره‌نورفین است. ولی نورجیزک موجود در بازار به شکل آمپول حاوی ترکیبات هروئین و کورتون در دسترس است. این ماده مخدر یکی از بزرگترین عوامل شیوع ایدز و هپاتیت در بین افراد مصرف‌کننده می‌باشد. شیوه مصرف نورجیزک به صورت تزریق است.

عوارض و علائم مصرف نورجیزک

از جمله عوارض مصرف نورجیزک (که همان عوارض استروئیدهاست)

بی‌قراری، بی‌خوابی، پوکی استخوان، مشکلات کبدی، لکه‌های پوستی، بی‌حسی، کمر ختی اعضای بدن، تشنج، عفونت دریچه قلب ناشی از تزریق آلوده و همچنین ابتلا به ایدز و هپاتیت، اضطراب، خستگی، افسردگی، پرخاشگری و تمایل به خودکشی می‌باشد.

عوارض و علائم مخدرها

از جمله عوارض مصرف مخدرها عبارت است از: اعتیاد، یبوست، تیره شدن پوست، کاهش میل و توانایی جنسی در مردان، کاهش وزن، افسردگی، بی‌توجهی به وضعیت سلامت و بهداشت شخصی، عفونت‌های خطرناک مثل ایدز، هپاتیت.

از جمله علائم مصرف مخدرها عبارت است از: احساس لذت و سرخوشی و سپس کج خلقی و افسردگی، تنگ شدن مردمک چشم، گیجی و رخوت، تهوع و استفراغ، خارش بینی، ضعیف شدن تنفس، احساس گرما و گل انداختن صورت و نهایتاً در اثر مصرف مقادیر زیاد، اغماء و مرگ.

★ محرک‌ها

کوکائین

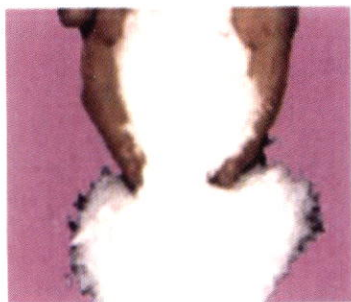
کوکائین پودر سفید، نرم، شفاف و کریستالی با طعمی تلخ است. شیوه مصرف کوکائین به صورت انفیه و تدخین است.

آمفتامین‌ها

گروهی از داروها هستند که در خانواده محرک‌ها قرار می‌گیرند و به شکل پودر یا قرص می‌باشند.

شیوه مصرف آمفتامین‌ها به صورت خوراکی است.

شیشه

شیشه یکی از محصولات گروه آمفتامین‌ها است که به صورت پودر سفید و شفاف، بی بو و تلخ می‌باشد.

شیوه مصرف شیشه به صورت تدخین، انفیه، خوراکی و تزریقی است.

مصرف این ماده که منجر به جذب

خیلی سریع آن در مغز می‌شود در سال‌های اخیر رواج بیشتری یافته و میزان اعتیاد به این ماده را به طور وسیعی گسترش داده است.

اگرچه مصرف این ماده در ابتدا بسیار لذت‌بخش است ولی در درازمدت پیامدهای منفی زیادی دارد.

عوارض و علائم مصرف محرک‌ها

نشانه‌های جسمی مصرف شیشه عبارتند از: کاهش وزن، تعرق زیاد، تنفس کوتاه و بریده‌بریده، زخم‌هایی که زود بهبود نمی‌یابند، گشادی مردمک چشم، سیاه و فاسد شدن دندان‌ها، افزایش فشار خون، افزایش درجه حرارت بدن و کاهش اشتها.

نشانه‌های روانی مصرف شیشه عبارتند از: بدبینی، اضطراب، بی‌قراری، عصبانیت، بدخلقی شدید، افسردگی شدید، توهم شنوایی و بینایی، سردرگمی و گیجی.

نشانه‌های رفتاری مصرف شیشه عبارتند از: دوری و کناره‌گیری از خانواده، تغییر گروه دوستان، دمدمی‌مزاج شدن، دامنه توجه نامنظم، فریب‌کاری، مخفی‌کاری.

★ توهم‌زاها

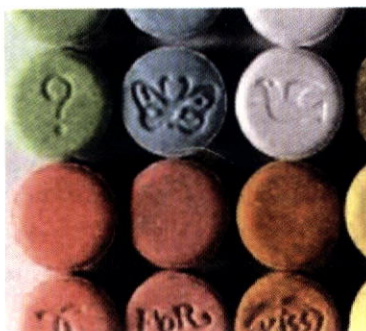
توهم‌زاها موادی هستند که بر روی خُلق و ادراک تأثیر می‌گذارند. این مواد هم به‌صورت طبیعی و هم مصنوعی وجود دارند. ال.اس.دی (LSD) سرشته این گروه از مواد است که در اینجا به آن اشاره می‌کنیم.

ال.اس.دی (LSD)

ال.اس.دی در بازار به‌شکل قرص‌های کوچک، کپسول، پودر سفیدرنگ، مربع‌های ژلاتینی نازک وجود دارد. این ماده، بی‌بو و بی‌رنگ است. گاهی به کاغذهای جاذب (مثل کاغذ خشک‌کن) اضافه می‌شود و به‌شکل مربع‌های کوچک است که می‌تواند همراه با تصاویر شخصیت‌های کارتون‌ی در بازار به فروش برسد. شیوه مصرف ال.اس.دی به‌صورت خوراکی است.

اکستازی

اکستازی یا قرص اکس از جمله مواد توهم‌زا است که به شکل قرص‌های رنگی و همراه با اشکال کارتونی می‌باشند. بیشتر مصرف‌کننده‌ها، جوانان هستند که به علت اثرات روانی و پرتحرکی ناشی از آن در برنامه‌های گروهی و پارتی‌های شبانه آن را مصرف می‌کنند.

شیوه مصرف اکستازی به صورت خوراکی است.

عوارض و علائم مصرف توهم‌زاها

از جمله عوارض مصرف توهم‌زاها اختلالات روانی شدید و توهم است که حتی می‌تواند منجر به آسیب فرد شود مثل پریدن از ساختمان بلند و مرگ‌های ناخواسته.

از جمله علائم مصرف توهم‌زاها تغییرات رفتاری و روانی شدید مثل اضطراب، افسردگی، توهم، بدبینی و رفتارهای خودآزارانه حتی خودکشی و اختلال تعادل می‌باشد.

فعالیت‌های بسیار زیاد مثل رقصیدن‌های طولانی مدت و نیز ارتباطات جنسی ناایمن از عوارض مصرف اکستازی است و حتی در مواردی مرگ ناگهانی پس از مصرف اکستازی، گزارش شده است.

★ مواد استنشاقی

مواد استنشاقی شامل انواع چسب‌ها، رنگ‌ها، تینر، مواد پاک‌کننده، بنزین، ماژیک تیزی، لاک ناخن، لاک غلط‌گیری و غیره می‌باشد. در برخی از مشاغل ماهیت شغل به‌صورتی است که به‌علت سروکار داشتن با این مواد، احتمال اعتیاد به این مواد را افزایش می‌دهد.

شیوه مصرف مواد استنشاقی معمولاً به‌صورت استنشاقی است.

عوارض و علایم مصرف مواد استنشاقی

از جمله عوارض مصرف مواد استنشاقی عبارت از آسیب‌های برگشت‌ناپذیر کبد و کلیه، التهاب و خونریزی گوارشی، عوارض مغزی چون صرع، عوارض قلبی و ریوی، تهوع و استفراغ، عطسه، سرفه، خونریزی در بینی، خستگی، عدم تعادل، اختلال تکلم، سرخوشی، توهم، رفتارهای پرخاشگرانه و تکانشی، دانه‌های چرکی پوستی و در نهایت در اثر مصرف زیاد، اغماء و مرگ می‌باشد.

★ حشیش

حشیش از گیاهی به نام شاهدانه به دست می آید. ماده ای به رنگ خاکستری و گاه قهوه ای مایل به سبز است، با قوامی سخت که بوی قوی و طعمی تند دارد. شیوه مصرف حشیش به صورت تدخین و خوردن است.

عوارض و علائم مصرف حشیش

از جمله عوارض مصرف حشیش شامل اعتیاد به آن، گرایش به مواد خطرناک تر مثل هروئین، عفونت ها و سرطان های ریوی، اختلالات روانی شدید، تشنج و اختلالات مغزی، و کاهش باروری در مردان است.

از جمله علائم مصرف حشیش عبارتند از: تغییرات رفتاری یا روانی مثل خوشی و خنده خودبه خود، احساس پرواز کردن و سبک شدن، توهم بینایی یعنی چیزهایی را می بیند که وجود ندارد، پرحرفی، افزایش اشتها، قرمز شدن چشم ها، عدم تعادل حرکتی، اختلال حافظه، اضطراب و افسردگی.

★ الکل

الکل یکی از شایع‌ترین مواد مصرفی در دنیاست. الکل موجود در مشروبات الکلی اتانول نام دارد و از تخمیر میوه و سبزی و دانه‌های گیاهی به‌دست می‌آید.

نوع دیگر الکل که از چوب به‌دست می‌آید، متانول نام دارد و

برخی اوقات ممکن است مورد سوء مصرف قرار گیرد که موجب کوری و مرگ می‌شود.

عوارض و علائم مصرف الکل

از جمله عوارض مصرف الکل عبارت از بیماری‌های کبدی، ریوی و گوارشی، مشکلات مربوط به جذب ویتامین‌ها، افزایش فشار خون، افزایش ضربان قلب، افزایش خطر سکته قلبی، اختلالات مغزی، سرطان و اختلالات جنسی می‌باشند.

از جمله علائم مصرف الکل عبارت از کم‌حرفی یا پرحرفی، اختلال در تعادل، اختلال در توجه و حافظه، تغییرات خلقی و رفتاری مثل پرخاشگری یا خنده‌های بی‌مورد، اختلال در قضاوت، گوشه‌گیری و رفتارهای جنسی نامناسب می‌باشند.

★ داروها

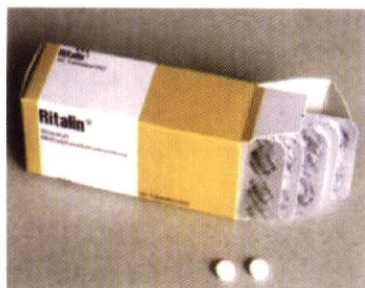
داروهای مسکن و خواب آور

داروهای مسکن و خواب آور داروهایی هستند که رخوت و خواب آلودگی ایجاد می کنند. از مهم ترین این داروها می توان به بنزودیازپین ها (دiazepam، اکسازپام و...) و باربیتورات ها (فنوباریتال و...) اشاره کرد. این داروها مصرف پزشکی دارند ولی به هیچ عنوان نباید بدون دستور پزشک آن را مصرف کرد یا مقدار مصرف آن را تغییر داد، زیرا اعتیاد بسیار شدیدی ایجاد می کند.

عوارض و علائم مصرف داروهای مسکن و خواب آور

از جمله عوارض مصرف داروها، اعتیاد، افسردگی، سردرد، ناراحتی های گوارشی، آسیب های کبدی و اختلال حافظه می باشند.
از جمله علائم مصرف داروها، گیجی، رخوت، خواب آلودگی، شل شدن عضلات، بهم خوردن تعادل و... می باشند.

ریتالین

ریتالین از جمله داروهایی است که جهت درمان بیماری هایی چون کم توجهی و بیش فعالی به کار می رود، به شکل قرص می باشد و برخی از افراد ممکن است آن را بدون تجویز پزشک مصرف کنند که بسیار آسیب زا می باشد.
شیوه مصرف ریتالین به شکل خوراکی است.

عوارض و علائم مصرف ریتالین

از جمله عوارض مصرف ریتالین، عصبی شدن، دردهای شکمی، وابستگی، کاهش وزن، نامنظم شدن ضربان قلب، بروز حالت‌هایی شبیه توهم و هذیان و حتی گاهی اوقات مرگ می‌باشد.

ترامادول

ترامادول از جمله داروهایی است که در صورت تشخیص پزشک متخصص جهت تسکین برخی از دردها برای بیماران تجویز می‌شود که به شکل کپسول و یا قرص می‌باشد. متأسفانه برخی افراد تصور می‌کنند چون این داروها توسط پزشک تجویز می‌شود خطرات کمتری دارد، ولی لازم به تأکید است که مصرف آن بدون تجویز پزشک بسیار خطرناک و اعتیادآور است.

شیوه مصرف ترامادول به شکل خوراکی می‌باشد.

عوارض و علائم مصرف ترامادول

از جمله عوارض مصرف ترامادول، اعتیاد به آن، تشنج، افت فشار خون، تنگی نفس شدید، سردرد، سرگیجه، خواب‌آلودگی، درد سینه و حتی گاهی اوقات مرگ می‌باشد.

★ توتون و تنباکو

از برگ‌های خشک‌شده گیاه تنباکو به دست می‌آید که ممکن است در

اشکال مختلفی چون سیگار، قلیان، توتون پیپ و یا سیگار برگ مورد استفاده قرار گیرد.

شیوه مصرف توتون و تنباکو به صورت تدخین یا جویدنی است.

عوارض و علایم مصرف توتون و تنباکو

ماده تار (قطران) موجود در سیگار موجب ناراحتی‌هایی در دستگاه تنفسی از جمله برونشیت مزمن، تنگی نفس و... می‌شود. از عوارض دیگر سیگار می‌توان به افزایش فشار خون، گشاد شدن مردمک و کاهش اشتها اشاره نمود. شیوع سرطان‌های مختلف مانند سرطان ریه، حنجره و سایر اعضای بدن در افرادی که سیگار می‌کشند شایع‌تر است. کودکانِ مادران سیگاری در زمان تولد، وزن کمتر از حد طبیعی دارند. برخی افراد تصور می‌کنند که مصرف توتون از طریق قلیان می‌تواند عوارض ناشی از تدخین سیگار را نداشته باشد، ولی این تصور اشتباه است و احتمال بروز سرطان‌های لب و دهان در مصرف‌کننده‌های قلیان و همچنین احتمال ابتلا به بیماری‌هایی چون هیپاتیت در صورت استفاده از قلیان آلوده وجود دارد.

والدین باید انواع مواد را بشناسند ، عوارض آن را بدانند و به علائم مصرف مواد آشنا باشند . والدین باید ضمن داشتن اطلاعات کامل و جامع در خصوص اثرات مواد اعتیاد آور ، به فرزندان خود باروش های مناسب و درست اطلاعات دقیق بدهند زیرا آنان اطلاعات را از مراجع نامعتبر به دست خواهند آورد ...

تلفن (۰۹۶۲۸) راهنمای شما در زمینه پیشگیری و درمان اعتیاد

سازمان بحسبستی کشور

معاونت پیشگیری و درمان اعتیاد

۱۳۹۳

www.behzisti.ir